

Видавничий центр "Global Scientific Trends"
Національний аерокосмічний університет
ім. М. Є. Жуковського
"Харківський авіаційний інститут"
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
Поморська Академія в Слупську (Польща)
Балтійська Міжнародна Академія (Латвія)

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
**"Публічне управління та адміністративний менеджмент :
сучасні тренди та перспективи"**
(28 червня 2021 року)

Харків, Україна - 2021

DOI:10.5281/zenodo.5021289

*Поступна О. В.,
Національний університет цивільного захисту України*

НАСЛІДКИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 242 «ТУРИЗМ»: ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ

Весною 2020 р. в Україні були запроваджені карантинні обмеження в зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби COVID-19, що суттєво вплинуло на професійну підготовку здобувачів вищої освіти, які були переведені у дистанційний режим (он-лайн) навчання. Протягом 2020-2021 навчального року навчання у закладах вищої освіти постійно змінювалось – дистанційний режим змінював очну форму навчання або навчання проводилось по змішаній формі (лекційні заняття в дистанційному режимі, а практичні (семінарські) в аудиторіях), причому в різних регіонах країни та в різних закладах вищої освіти вводились свої обмеження, розроблялись вимоги й пропонувались певні форми навчання. В таких умовах усі учасники освітнього процесу (науково-педагогічні працівники і здобувачі освіти) змушені були змінювати традиційні підходи до викладання та опанування теоретичного матеріалу, вдосконалювати (навчитися для тих, хто не володів уміннями) свої навички з використання цифрових технологій, змінювати свій режим навчання/викладання, тобто пристосовуватися до нових (вимушених) умов навчання.

Загальні наслідки, які сьогодні має Україна в результаті запровадження дистанційного режиму підготовки здобувачів вищої освіти (за півтора роки), незалежно від форми їхнього навчання й спеціалізації закладу вищої освіти, можна класифікувати за різними ознаками, зокрема:

- за впливом на освітній процес: позитивні й негативні;
- за суспільною небезпечністю:
- матеріальна шкода (непідготовленість до дистанційного навчання – у результаті учасники освітнього процесу понесли матеріальні збитки – наприклад, вимушене придбання комп'ютерної техніки або цифрового обладнання, необхідність у проведенні мережі Інтернету або придбання додаткових послуг (пакету послуг), придбання нових комп'ютерних програм, втрата можливості безкоштовно користуватися бібліотекою тощо; неготовність (невміння) викладачів до використання цифрових технологій, відсутність необхідних навчальних матеріалів в електронній формі та ін. [1]);
- нематеріальна (моральна (соціально-психологічна)) шкода – відсутність сильної мотивації та самоорганізації у більшості здобувачів; виникнення психологічних наслідків (найбільш поширеним є депресія) у результаті тривалої соціальної ізоляції; відокремленість (роз'єднаність) студентів однієї групи, неможливість формувати навички суспільної навчальної та трудової діяльності, ведення з ними виховної роботи тощо;
- кримінально-правова шкода – збільшення правопорушень з боку молоді (вживання алкоголю, наркотиків та психотропних засобів серед молоді;

збільшення суїцидів; згвалтування, хуліганство тощо);

— за соціально-демографічною ознакою — загострення процесу стратифікації (посилюється соціальне ранжування, неоднаковість і нерівність у можливості дистанційного навчання (відсутність гаджетів, необхідних для навчання, або відсутність грошей на їх придбання; неможливість вчасно сплатити за навчання (для контрактної форми навчання) тощо) та ін.

Зазначене більш висвітлює негативний вплив на освітній процес та його учасників, однак існує й низка переваг у запровадженні дистанційного навчання, що розширює можливості використання цифрових технологій, підвищує якість освіти та продуктивність праці. Наприклад, цифровізація в освіті, як справедливо зазначає О. Степанко, дозволяє перевести наявну навчально-методичну та наукову літературу в електронне середовище, «що полегшує доступ до інформаційних джерел та дозволяє розширити доступ до мережі дистанційних послуг» [3]. Також у ході дистанційного навчання розширюються можливості для учасників освітнього процесу з особливими потребами (можливість вибору спеціальних електронних технологічних засобів) — навчання стає більш доступним; формуються відносно дешеві інтелектуальні (додаткові) мережі — можливість додаткового навчання у форматі неформальної освіти; з'являється можливість використання штучного інтелекту в освітньому процесі тощо.

Що стосується специфіки підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм», то слід відмітити, що серед переліку компетентностей випускника, відповідно до стандарту вищої освіти [2], є ті, що можливо сформулювати лише використовуючи цифрові технології, зокрема «навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (K08). Однак, більшість компетентностей, які є спеціальними (фаховими, предметними), формуються лише під час практичних занять, здебільшого у форматі виїзних занять. Це такі компетенції, як: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (K16); розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного) (K20); здатність забезпечувати безпеку туристів у звичайних та складних форс-мажорних обставинах (K.23) тощо. Звичайно, зазначені компетенції можна сформулювати й в дистанційному режимі навчання, але їх практична якість буде дуже низькою, оскільки більшість здобувачів освіти й обирають цю спеціальність з метою на своєму практичному (екскурсійному) досвіді познайомитись ближче зі специфікою своєї майбутньої професії.

Отже, дистанційна форма підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Туризм» практично не відрізняється від підготовки фахівців з інших спеціальностей та має як позитивні, так і негативні наслідки. Проте, зважаючи на специфіку спеціальності «Туризм», практична складова має суттєве значення для підготовки високоякісних фахівців для туристичної сфери, що більш свідчить про неможливість використовувати лише одну — дистанційну форму навчання.

Література:

1. Поступна, О. В. (2021). *Механізми публічного управління*

регіональними освітніми системами в Україні (Дис. док. наук з держ. упр.). Нац. ун-т цивільного захисту України. Харків. С. 148.

2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. № 1068. (2018). <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-vishoyi-osviti-za-specialnistyu-242-turizm-dlya-pershogo-bakalavrskogo-rivnya-vishoyi-osviti>.

3. Степанко, О. В. (2020). Цифровізація системи публічного управління та адміністрування в гуманітарній сфері: можливості та ризики. *Державне управління у сфері цивільного захисту: наука, освіта, практика* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтрнет-конф., 18-19 березня 2020 р. / за заг. ред. В.П. Садкового. Харків : Вид-во НУЦЗУ. С. 43-44.